

Tarihi eser ticareti serbest olmalı mı?

Prof. Dr. Semavi Eyice
(Sanat Tarihçisi)

Eski Eser Kanunu değişmeli

Bence tarihi eser ticareti serbest bırakılmalı. Eski Eser Kanunu da uzman kişiler tarafından gözden geçirilerek yeniden düzenlenmeli. Şu anki kanunlarla, atasından kalmış bir tarihi seccadeyi evinde bulunduran bir kişi bile, tarihi eser kaçakçısı kabul ediliyor. Kanunun durumu bu. Bu ülkemiz için çok büyük problem.

Şu anki kanun çok tuhaf. Özellikle taşınabilir tarihi eserlerle ilgili kanunların değiştirilmesi gerekir. Bir kişi, evinde tarihi eser varsa, hakkında ihbar yapıldığında hemen suçlu durumuna düşüyor. Bu çok saçma. Bunun için ceza alıyor, hapse giriyor. Çünkü hakim tek sorduğu, evde bulunan eserin eski eser olup olmadığı... Herkesin evinde bulunabilecek bir eser olsa bile, hakim bunun yalnızca eskiliğini göz önünde bulunduruyor.

ELİF KORAP

Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Rahmi Koç, "Her şeyde olduğu gibi sanatta da geriyiz. Türkiye'de döviz serbest, içki serbest, sigara serbest. Eski eser de alınsın, satılsın istedik. İhracat için müzelerden izin alınsın dedik. Ama yapamadılar" dedi. Bu görüş, farklı yorumlara neden oldu: Kimi uzman, tarihi eser ticaretinin serbest bırakılmasının kaçakçılığı artıracığını savunurken, kimi de özel koleksiyonculuğun, ülkemizin yararına olacağını söyledi. Tarafların görüşleri şöyle:

İlknur Aslan (Sanat tarihçisi)

Serbest bırakılırsa kaçakçılık artar

Tarihi eser ticaretinin serbest bırakılması düşüncesine karşıyım. Tarihi eserler sigara, içki ya da dövizle bir tutulamaz. Şu anki kanun bile var olanları koruyamıyor. Serbest kalması halinde, kaçakçılığın daha da artacağını düşünüyorum. Şu an müzeler, valiliklere, belediyelere bu konuda yeterli ödenek ayrılmıyor. Hepsi kendi olanaklarıyla, bu eserlerin güvenliğini ve korunmasını sağlamaya çalışıyor. Bu da eserleri korumaya yeterli olmuyor. Ülkemiz tarihi eser kaçakçısı cenneti. Bu da kaçakçılara yol açacaktır.

Prof. Dr. Tarcan Yılmaz (İstanbul Üniv.)

Tarihi eser ticaretine izin talana neden olur

Tarihi eserler ülkemizde zaten satılıyor. Bugün yürürlükte olan kanunlar da, tarihi eser kaçakçılığını ne yazık ki engellemiyor. Bence tarihi eser ticareti, serbest bırakılmamalı. Çünkü Türkiye kıymetli eserlerin çok yoğun olduğu bir bölgede. Bu nedenle talan edilmeye çok açık. Eserler şu an bile yurtdışına kaçırılıyor. Serbest bırakılırsa, Türkiye'de çok daha fazla eser elden çıkar. Maddi yetersizlikler nedeniyle varolanlar da korunamıyor. Kesinlikle serbest bırakılmamalı.

Prof. Dr. Gül İrepoğlu (İstanbul Üniv.)

Kaçakçılık engellenemiyor

Tarihi eser ticareti kolaylaştırılabilir. Ama, bu makul bir kontrolle yapılmalı. Özel müzeler ve özel koleksiyonculara olumlu bakıyorum. İnsanlar tarihi eser satın alabilirler. Özel müzeler ülke yararına olabilir.

Bunun bir suça meydan vereceğini düşünmüyorum. Bu zaten ülkemizde yapılıyor. Denetim, elbette olmalı. Ancak, şu anki koşullar rahatlatılmalı diye düşünüyorum. Yasalar ne kadar sıkarsa siksın, kaçakçılık engellenemiyor.

Metin Sözen (ÇEKÜL Vakfı Başkanı)

Önemli olan Türkiye'nin hazırlıklı olması

Bu konuda yapılacak değişiklikler, ülkenin nasıl bir örgütlenme içinde olduğuna bağlıdır. İyi bir öneri getirebilirsiniz. Ancak, ülkenin donanımı buna hazır değilse, iyi öneriniz bir işe yaramaz. Bu konuya ilişkin, Birleşmiş Milletler'den, uluslararası kuruluşlara kadar çok yönlü kararlar geliştiriliyor. Bunların tartışmaya açılıp, Türkiye'nin nerede duracağı tespit edilmeli. Türkiye çok özel bir coğrafyada olduğu için, bu konunun, çok iyi değerlendirilmesi gerekir.